

ЦЕНТР ГРОМАДСЬКОГО
ЗДОРОВ'Я МОЗ УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ
МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені О. О. БОГОМОЛЬЦЯ

Національна академія
медичних наук України

МАТЕРІАЛИ

науково-практичної конференції з міжнародною участю
до Всесвітнього дня здоров'я 2024 р.

МОЄ ЗДОРОВ'Я – МОЄ ПРАВО»

5 квітня 2024 р.

Національний медичний університет імені О. О. Богомольця

**My health,
my right**

Київ 2024

**Національний медичний університет імені О.О. Богомольця
Національна академія медичних наук України
ДУ «Центр громадського здоров'я МОЗ України»**

**МАТЕРІАЛИ
науково-практичної конференції з міжнародною участю
до Всесвітнього дня здоров'я 2024 р.**

«МОЄ ЗДОРОВ'Я – МОЄ ПРАВО»

**5 квітня 2024 р.,
м. Київ**

Київ
НМУ імені О.О. Богомольця
2024

Відповідальні за випуск:

завідувач кафедри громадського здоров'я ЗВО НМУ імені О.О. Богомольця, професор **Грузєва Т.С.**

директор Навчально-наукового інституту громадського здоров'я та профілактичної медицини ЗВО НМУ імені О.О. Богомольця, професор **Паламар Б.І.**

професор кафедри громадського здоров'я ЗВО НМУ імені О.О. Богомольця, доцент **Галієнко Л.І.**

доцент кафедри громадського здоров'я ЗВО НМУ імені О.О. Богомольця, доцент **Іншакова Г.В.**

Моє здоров'я – моє право: матеріали науково-практичної конференції з міжнародною участю до Всесвітнього дня здоров'я 2024 р., 5 квіт. 2024 р. К. : НМУ, 2024. 97 с.

У матеріалах щорічної науково-практичної конференції з міжнародною участю до Всесвітнього дня здоров'я 2024 р., який проводиться під гаслом «Моє здоров'я – моє право», висвітлено актуальні питання правових та етичних засад охорони здоров'я, розбудови системи громадського здоров'я, міжнародної, міжсекторальної та міждисциплінарної співпраці у сфері громадського здоров'я, доступності і якості медичної допомоги. Розкрито сучасні виклики та загрози для здоров'я населення епідемічного, екологічного, соціально-економічного, воєнного характеру, напрями боротьби з неінфекційними та інфекційними захворюваннями, профілактичні стратегії в охороні здоров'я, охарактеризовано соціально-економічні та екологічні детермінанти здоров'я тощо.

БОРОТЬБА ІЗ ЗЛОЯКІСНИМИ НОВОУТВОРЕННЯМИ: СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ДЛЯ УКРАЇНИ

Орличенко К. В., Грузєва Т. С.

Національний медичний університет імені О.О. Богомольця, м. Київ, Україна

Злоякісні новоутворення є однією з надзвичайно актуальних медико-соціальних проблем людства, яка негативно впливає на економічний та соціальний розвиток суспільства. Складне, тривале та дороговартісне лікування онкологічних захворювань поєднується з тривалою чи повною втратою працездатності пацієнтами, високим рівнем інвалідизації, значним психологічним навантаженням на хворих та їх рідних.

За попередніми прогнозами Всесвітньої організації охорони здоров'я (далі – ВООЗ) до 2030 року кількість нових випадків раку становитиме 27 млн, кількість хворих на рак зросте до 75 млн, помруть від раку 17 млн мешканців планети.

В лютому поточного року Міжнародне агентство з дослідження раку ВООЗ оприлюднило прогноз на 2050 рік, згідно з яким очікується більше 35 млн нових випадків злоякісних новоутворень (на 77% більше, ніж у 2022 р.). Вбачається, що найбільше зростання захворюваності торкнеться країн з низьким рівнем доходів, смертність від злоякісних новоутворень може зрости вдвічі.

За даними Національного канцер-реєстру, щорічно в Україні рак вперше діагностують у близько 140 тис. дорослих осіб та понад 1000 дітей. Відповідно до прогнозних оцінок рівень захворюваності на злоякісні новоутворення в державі до 2030 року може сягнути 180 тис. осіб у рік. Смертність від злоякісних новоутворень в Україні посідає друге місце у загальній структурі смертності населення після серцево-судинних захворювань. Майже третина українців з виявленим онкологічним захворюванням помирає протягом першого року з моменту встановлення діагнозу.

2 вересня 2020 року було прийнято постанову Верховної Ради України за результатами парламентських слухань на тему: «Організація протиракової боротьби в Україні. Проблеми та шляхи їх вирішення».

За результатами обговорень на слуханнях було запропоновано рекомендації, які передбачали розробку та вжиття заходів в межах повноважень центральними органами виконавчої влади, органами місцевої влади та самоврядування, Національною академією медичних наук. Зокрема, йдеться про фокусування уваги на ранньому виявленні злоякісних новоутворень, удосконаленні медичної та паліативної допомоги онкологічним хворим, перегляді

та удосконаленні стандартів лікування онкологічних захворювань у дорослих та дітей, поглибленні курсу «Онкологія» для здобувачів вищої медичної освіти та ін.

Карантинні обмеження у зв'язку з пандемією COVID-19 та повномасштабне вторгнення на територію України ускладнили реалізацію зазначених рекомендацій. Проте профілактика та лікування злоякісних новоутворень продовжують залишатись важливими пріоритетами у сфері охорони здоров'я.

Відповідно до інформації Національної служби здоров'я України, у 2024 році лікування онкологічних захворювань за програмою медичних гарантій здійснюють 112 закладів охорони здоров'я. На лікування онкозахворювань у 2024 році передбачено понад 6,3 млрд грн та понад 682 млн на раннє виявлення (для порівняння, у 2022 – понад 6,5 млрд та майже 525 млн відповідно. Отже, спостерігається збільшення фінансування раннього виявлення раку).

Для раннього виявлення онкологічних захворювань до Програми медичних гарантій включено шість безоплатних досліджень: мамографія та колоноскопія, (рекомендовано проходити регулярно пацієнтам у віці 40+), гастроскопія, бронхоскопія, цистоскопія та гістероскопія (рекомендовано регулярне проходження пацієнтам 50+ років). В 2023 році за Програмою медичних гарантій, мамографію зробили 493 253 українки, гістероскопію – 33 497 людей, гастроскопію – 265 569, колоноскопію – 93 267, цистоскопію – 26 986, бронхоскопію – 16 617 осіб.

Указом Президента України від 22 грудня 2023 року № 842/2023 було введено в дію рішення Ради національної безпеки і оборони України від 22 грудня 2023 року «Щодо профілактики, ранньої діагностики та лікування злоякісних новоутворень». Зазначене рішення ґрунтується на проведеному аналізі стану та структури захворюваності населення на онкологічні захворювання, оцінці стану надання медичної допомоги онкологічним хворим, впливу на демографічну ситуацію та інших показників.

Згідно з текстом рішення, Кабінет Міністрів України має забезпечити у тримісячний строк розроблення та затвердити Національну стратегію контролю злоякісних новоутворень на період до 2030 року, визначивши основні цілі та завдання держави у цій сфері. У місячний строк після затвердження вказаної стратегії має бути розроблено та затверджено план дій на період до 2025 року щодо виконання зазначеної Національної стратегії.

Станом на дату підготовки даних тез на сайті МОЗ України завершується процедура громадського обговорення проєкту розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Національної стратегії контролю злоякісних новоутворень на період до 2030 року та затвердження Плану дій щодо виконання

Національної стратегії контролю злякисних новоутворень на період до 2030 року».

Проєктом, зокрема, передбачено поглиблення заходів для попередження та ранньої діагностики злякисних новоутворень; оновлення медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги під час діагностики та лікування злякисних новоутворень; систематичне підвищення рівня професійної підготовки лікарів та інших медичних працівників закладів охорони здоров'я та ін.

Прийняття та реалізація зазначених документів сприятимуть виведенню боротьби зі злякисними новоутвореннями на новий рівень, вжиттю дієвих заходів задля подолання складної онкоепідеміологічної ситуації.

ВИСВІТЛЕННЯ ГЛОБАЛЬНОГО ТА ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРОЦЕСУ «НАВКОЛИШНЄ СЕРЕДОВИЩЕ І ЗДОРОВ'Я» В КУРСІ ПІДГОТОВКИ МАГІСТРІВ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я

Пельо І. М., Грузєва О. В.

*Національний медичний університет імені О.О. Богомольця, м. Київ, Україна
Каролінський інститут, м. Стокгольм, Швеція*

Загальносвітова тенденція до зростання екологічного тягаря хвороб ставить питання захисту здоров'я від небезпечних чинників навколишнього середовища у ранг пріоритетних. У забезпеченні захисту здоров'я провідна роль належить фахівцям громадського здоров'я. Згідно з документами ВООЗ та національним законодавством України важлива оперативна функція громадського здоров'я полягає у захисті здоров'я населення. Вона включає попередження та мінімізацію несприятливого чи шкідливого впливу на здоров'я чинників довкілля, виробничих, аліментарних чинників тощо.

Зважаючи на глобалізаційні впливи на популяційне здоров'я, захист здоров'я має здійснюватися згідно з національними та міжнародними нормами, які формувалися в рамках глобального та регіонального процесу «Навколишнє середовище та здоров'я». Знання особливостей цього процесу, авторитетних форумів у ході його розвитку та прийнятих на них документів є важливим підґрунтям для визначення напрямів і заходів з охорони здоров'я населення в умовах глобалізаційних викликів. З огляду на вказане, питання глобального та європейського процесу «Навколишнє середовище та здоров'я» включено до освітнього процесу підготовки магістрів громадського здоров'я.